

16 Ιουνίου 2022

Μέγας Βασίλειος, Λόγος περί πίστεως

/ Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Μέγας Βασίλειος Λόγος περί πίστεως

1. Όταν με την χάριν του αγαθού Θεού εβεβαιώθην ότι το αίτημα της ευλαβείας σας είναι άξιον της αγάπης σας προς τον Θεόν εν Χριστώ, διά του οποίου (αιτήματος) εζητήσατε από ημάς έγγραφον ομολογίαν της ευσεβούς πίστεως, κατ' αρχήν edίσταζα να απαντήσω, διότι εγνώριζα την ταπείνωσιν μου και τας ασθενείς μου δυνάμεις.

Μόλις όμως έφερα εις τον νουν μου τον απόστολον [Απόστολο Παύλο], που είπεν «ανεχόμενοι ο ένας τον άλλον με αγάπην» και· «με την καρδίαν του πιστεύει κανείς διά να δικαιωθή, με το στόμα του δε ομολογεί την πίστιν του διά να σωθή», εθεώρησα επικίνδυνον να αρνηθώ να σας απαντήσω και να τηρήσω σιγήν περί της σωτηρίου ομολογίας διότι έχω εμπιστοσύνην εις τον Θεόν διά του Χριστού, όπως λέγει η Γραφή, «όχι διότι είμεθα ικανοί αφ' εαυτών να νοήσωμεν κάτι, αλλ' η ικανότης μας προέρχεται εκ του Θεού», ο οποίος ικάνωσε τότε μεν τους αποστόλους, τώρα δε και ημάς προς χάριν σας, ώστε να γίνωμεν διάκονοι της Καινής Διαθήκης όχι του γράμματος, αλλά του πνεύματος.

Γνωρίζετε δε και σεις οι ίδιοι πολύ καλά ότι γνώρισμα του πιστού διαχειριστού είναι να διατηρήση προς χάριν των συνδούλων του χωρίς νοθείαν και απάτην αυτά που θα ενεπιστεύετο εις την διαχείρισίν του ο αγαθός Δεσπότης. Έτσι και εγώ οφείλω να σας εκθέσω, όπως είναι αρεστόν εις τον Θεόν, προς το κοινόν συμφέρον, αυτά που εδιδάχθην από την θεόπνευστον Γραφήν.

Εάν λοιπόν ο ίδιος ο Κύριος, εις τον οποίον ο Πατήρ εξεδήλωσε την αγάπην του, «εις τον οποίον είναι απόκρυφοι όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως», ο οποίος έλαβεν

από τον Πατέρα όλην την εξουσίαν και όλην την δύναμιν να κρίνη, λεγη· «εντολήν έδωκεν εις εμέ τι να είπω και τι να λαλήσω» και· «αυτά λοιπόν τα οποία εγώ λαλώ, καθώς έχει είπει εις εμέ ο Πατήρ, ούτω λαλώ», και εάν το άγιον Πνεύμα δεν ομιλή αφ' εαυτού, αλλά λέγη μόνον όσα ήθελεν ακούσει από αυτόν, είναι τότε πολύ ευσεβέστερον και συγχρόνως ασφαλέστερον να φρονούμεν και να κάμνωμεν τούτο, να λαλούμεν δηλαδή εν ονόματι του Κυρίου μας Ιησού Χριστού.

Καθ' όλον τον χρόνον λοιπόν, που εχρειάζετο να αγωνίζωμαι κατά των από καιρού εις καιρόν αναφυομένων αιρέσεων, ακολουθών τους προγενεστέρους, είχα την γνώμην ότι εταίριαζεν εις τας διαφόρους ασεβείας που εσπείροντο από τον διάβολον να τας εμποδίζω με την αντιρρητικήν μέθοδον ή και να ανατρέπω τας εισαγομένας βλασφημίας και άλλοτε με άλλον τρόπον να τας αντιμετωπίζω, ανάλογα με την ανάγκην των ασθενών, πολλάκις δε με λόγους που δεν απαντούν μεν εις την Γραφήν, αλλά πάντως δεν είναι διάφοροι από το ευσεβές πνεύμα της. Άλλωστε και ο απόστολος δεν εδίστασε να χρησιμοποιήσιν συχνά ελληνικάς φράσεις, διά να επιτύχη τον σκοπόν του.

Τώρα πάντως, χάριν του κοινού σκοπού μας, εσκέφθην ότι πρέπει να εκθέσω αυτά που εδιδάχθην από την θεόπνευστον Γραφήν και έτσι να εκπληρώσω με την απλότητα της ορθής πίστεως το αίτημα που προέρχεται από την αγάπην σας προς τον Χριστόν.

Θα χρησιμοποιήσω με φειδώ τα ονόματα και τους λόγους εκείνους που δεν απαντώνται μεν αυτολεξί εις την θείαν Γραφήν*, διατηρούν όμως την έννοιαν που υπάρχει εις αυτήν· όσαι δε λέξεις, εκτός του ότι είναι ξένα, μας επεισάγουν και άγνωστον έννοιαν και όσαι δεν είναι δυνατόν να βεβαιωθή ότι εχρησιμοποιήθησαν από τους αγίους, αυτάς θα τας αποφύγω παντελώς ως ξένας και αλλοτρίας προς την ευσεβή πίστιν.

Πίστις λοιπόν είναι η άνευ δισταγμού παραδοχή των ακουσθέντων με πλήρη πεποίθησιν περί της αληθείας των κηρυχθέντων με την χάριν του Θεού.

Αυτήν την πίστιν έδειξεν ο Αβραάμ, περί του οποίου έγινε βέβαιον ότι «δεν εδίστασε διά της απιστίας, αλλ' ενεδυναμώθη εις την πίστιν, δοξάσας τον Θεόν και πιστεύσας ότι ο Θεός είναι ισχυρός να πραγματοποιήση ό,τι έχει υποσχεθή».

«Εάν δε ο Κύριος είναι πιστός εις όλους τους λόγους αυτού» και «όλαι αι εντολαί αυτού είναι πισταί, θεμελιωμένοι αιωνίως και εκτελεσμένοι μετ' αληθείας και δικαιοσύνης», το να αθετήση κανείς κάτι από τα γραμμένα ή να προσθέση εις αυτά κάτι από τα άγραφα είναι φανερά έκπτωσις από την πίστιν και απόδειξις υπερηφανείας· διότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός είπε· «τα πρόβατά μου ακούουν την φωνήν μου»· και πρωτύτερα· «ξένον δε δεν θα ακολουθήσουν, αλλά θα φύγουν από αυτόν, διότι δεν γνωρίζουν την φωνήν των ξένων».

Αλλά και ο απόστολος, χρησιμοποιών παράδειγμα από την ζωήν, αυστηρότερα απαγορεύει να προσθέση κανείς κάτι εις τας θεοπνεύστους Γραφάς ή να αφαιρέση από αυτάς, λέγων· «ότι κανείς δεν αθετεί μίαν επικυρωμένην διαθήκην ανθρώπου, ή δεν προσθέτει εις αυτήν».

Συνεχίζεται

* Οι συντηρητικοί επίσκοποι μετά την σύνοδον της Νικαίας, το 325, ετήρησαν επιφυλακτικήν στάσιν έναντι της εισαγωγής εις το Σύμβολον της πίστεως λέξεων που δεν απαντώνται εις την Αγίαν Γραφήν, όπως η «ομοούσιος». Ο Βασίλειος κρίνει αναγκαίαν την εισαγωγήν αυτών, αλλ' εδώ θέλει να επιμείνει εις την χρήσιν λέξεων κυρίως εκ της Αγίας Γραφής προς αποφυγήν παρεξηγήσεων.

Απόσπασμα από τον «Λόγο περί πίστεως» του Αγίου Βασιλείου, ο οποίος περιέχεται στον τόμο, «Βασιλείου Καισαρείας του Μεγάλου, Άπαντα τα έργα, 8, Ασκητικά Α'» των εκδόσεων Πατερικά Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς», Θεσσαλονίκη 1973. Εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια Κωνσταντίνος Καρακόλης, δρ. θεολογίας, φιλόλογος.

<https://bit.ly/3O4Mnww>